

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การนิเทศการศึกษาในระดับประถมศึกษาของประเทศไทย เริ่มต้นขึ้นในปี พ.ศ. 2497 กรมสามัญศึกษา เป็นฝ่ายรับผิดชอบในการดำเนินงานนิเทศการศึกษา โดยจัดให้มีศึกษานิเทศก์ปฏิบัติงานชั้น 3 ระดับ คือ ระดับกรม ระดับภาค และระดับจังหวัด สำหรับช่วยปรับปรุงคุณภาพการศึกษาระดับประถมศึกษาให้มีความมาตรฐานสูงขึ้น ระบบการนิเทศการศึกษาได้พัฒนาาเรื่อยๆ จนถึงปัจจุบัน การปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์เป็นไปอย่างกว้างขวาง แต่คุณภาพการศึกษาที่ปรากฏผลยังไม่น่าพึงพอใจ การปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ที่เป็นฝ่ายช่วยเหลือแนะนำอาจจะมีสิ่งบกพร่องอยู่บาง สมควรจะได้ทำการศึกษาวิจัยเป็นอย่างยิ่ง

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ต้องการสำรวจ

1. ความความคิดเห็นของครูที่มีต่อคุณสมบัติที่จำเป็นของศึกษานิเทศก์
2. สภาพการปฏิบัติงานจริงของศึกษานิเทศก์
3. สิ่งที่ครูต้องการให้ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติ
4. ผลการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์กับความรู้สึกของครู
5. ผลการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์กับความต้องการของครู
6. สิ่งที่ครูเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาความคิดเห็นของครูประถมศึกษาที่มีต่อการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์

ไขประชากรทั้งหมด 240 คน เป็นครูที่ทำการสอนในโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตอำเภอเมืองของ 8 จังหวัด ในภาคศึกษา 7 พิษณุโลก ไค้แกจังหวัด กำแพงเพชร ตาก นครสวรรค์ พิจิตร พิษณุโลก เพชรบูรณ์ สุโขทัย และอุตรดิตถ์ จังหวัดละ 30 คน โดยแบ่งตามสังกัดได้ดังนี้ คือ ครูสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดละ 10 คน ครูสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด จังหวัดละ 10 คน ครูสังกัดเทศบาลจังหวัดละ 10 คน รวม 8 จังหวัด สังกัดละ 80 คน รวม 3 สังกัด จำนวน 240 คน

การเก็บและรวบรวมข้อมูลใช้แบบสอบถามสำรวจความคิดเห็นที่สร้างขึ้นชนิดให้เลือกตอบ นับจำนวนคำตอบเป็นความถี่ ไม่แปรค่าเป็นน้ำหนักคะแนน มีคำถามเกี่ยวกับงานที่ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติจริง และงานที่ครูต้องการให้ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติ แบบสอบถามที่ได้รับคืนมากเป็นร้อยละ 100 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการคิดเป็นร้อยละจากจำนวนความถี่ของคำตอบ

ผลการวิจัย

1. ความคิดเห็นของครูที่มีต่อคุณสมบัติของศึกษานิเทศก์ ครูส่วนมากมีความเห็นว่า ศึกษานิเทศก์ควรมีอายุระหว่าง 30 ปี ถึง 50 ปี เหมาะสมที่สุด เรื่องวุฒิมีความจำเป็นมาก ศึกษานิเทศก์ควรมีวุฒิทางการศึกษาอย่างต่ำปริญญาตรี มีประสบการณ์ในการสอนอย่างน้อย 5 ปี สามารถทำการนิเทศได้อย่างน้อย 3 วิชา
2. สภาพการปฏิบัติงานจริงของศึกษานิเทศก์ ปรากฏว่าส่วนมากศึกษานิเทศก์ไปตรวจเยี่ยมโรงเรียนประมาณปีละ 2-3 ครั้งขึ้นไป บางแห่งไปครั้งเดียว บางแห่งไม่ไปเลย ไปถึงโรงเรียนมักจะนั่งคุยนอกห้องเรียน และเดินตรวจผ่านไปมา มักจะเข้าเยี่ยมชมชั้นการสอนพอเป็นพิธีแล้วออกไป ทั้งสองอย่างนี้ปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนการเข้าเยี่ยมชมชั้นการสอนอย่างตั้งใจนั้นปฏิบัติตนน้อย การเชิญครูเข้าประชุมมักทำเป็นส่วนน้อย ส่วนมากไม่กระทำ การแนะนำตามหมวดวิชา ภาษาไทย สังคมศึกษา คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์แนะ

นำระดับปานกลาง หมวดวิชาศิลปศึกษา ส่วนมากแนะนำน้อย และไม่แนะนำเลย ภาษา
อังกฤษ พละนามัย และหัตถศึกษา ส่วนมากไม่แนะนำ และที่แนะนำบ้างก็มีส่วนน้อย เรื่อง
ที่แนะนำมากเป็นอันดับหนึ่ง คือ วิธีสอนแบบต่าง ๆ อันดับสองเรื่องวิธีทำและใช้อุปกรณ์การ
สอน ส่วนอันดับสามได้แก่เรื่องการประชุมผล ศึกษาพิเศษนิยมใช้วิธีนี้เทศแบบกลมมากกว่า
รายบุคคล และนิยมใช้วิธีบรรยายอธิบายให้ฟังมากที่สุด ส่วนมากใช้วิธีนี้เทศแบบเป็นกันเอง
และพบว่าศึกษานิเทศก์เคยไปรวมพบปะสังสรรค์กับคณะครูนาน ๆ ครั้ง

3. สิ่งที่ครูต้องการให้ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติ พบว่า ครูส่วนมากต้องการให้ศึกษา
นิเทศก์ไปช่วยเหลือแนะนำบ่อย ๆ ต้องการให้ศึกษานิเทศก์ทำตัวเป็นกันเองกับครู ครูไม่
ชอบให้ศึกษานิเทศก์ที่วางตัวเฉย ๆ หรือเคร่งขรึม กิจกรรมที่ครูต้องการให้ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติ
เมื่อไปถึงโรงเรียนได้แก่อันดับหนึ่ง เข้าเยี่ยมชั้นการสอน อันดับสองแนะนำการสอนเป็นราย
วิชา อันดับสามการแก้ปัญหาต่าง ๆ ครูกลุ่มหนึ่งต้องการให้ศึกษานิเทศก์เข้าเยี่ยมชั้นทุกคน
และทุกครั้ง ส่วนครูอีกกลุ่มหนึ่งต้องการให้ศึกษานิเทศก์บางคนเข้าเยี่ยมชั้นเรียนเป็นบาง
ครั้ง หมวดวิชาที่ครูต้องการให้ศึกษานิเทศก์แนะนำมากที่สุดอันดับหนึ่งวิชาภาษาไทย อันดับ
สองคณิตศาสตร์ อันดับสามวิทยาศาสตร์ และต้องการให้แนะนำอันดับหนึ่งวิธีสอนแบบใหม่ ๆ
อันดับสองวิธีทำและใช้อุปกรณ์ อันดับสามการประชุมผล ครูต้องการให้ศึกษานิเทศก์จัดแนะ
นำทั้งแบบกลมและรายบุคคล ควยวิธีการอธิบายพร้อมทั้งสาธิตใหญ่ การบรรยายครูต้องการ
ให้บรรยายเฉพาะเนื้อหาสาระสำคัญและมีกิจกรรมประกอบให้สนุก

4. ผลการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์กับความรูสึกของครูปรากฏว่าครูส่วนมาก
มีความรูสึกดีทั้งนี้คือการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ช่วยแก้ปัญหาการเรียนการสอนได้นิดหน่อย
ช่วยปรับปรุงคุณภาพการศึกษาได้ปานกลาง ช่วยทำให้ครูมีกำลังใจปรับปรุงตัวขยันขันแข็งขึ้น
อีกกลุ่มหนึ่งมีความรูสึกว่ามีสภาพเหมือนเดิม การเสริมสร้างความสามัคคีในหมู่คณะ ครูกลุ่ม
หนึ่งรูสึกว่าผลการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ช่วยทำให้คณะครูเกิดความรักใคร่รวมมือกันดี
ขึ้น ครูอีกกลุ่มหนึ่งรูสึกว่าเคยเป็นมาอย่างไรก็เป็นเช่นนั้น และมีบางส่วนรูสึกว่าทำให้เกิด
การแตกแยกซึ่งก็จึง เคน คำแนะนำของศึกษานิเทศก์ครูส่วนมากปฏิบัติตามไปบ้าง ครูกลุ่ม

แต่จึงมีความรู้สึกว่ศึกษานิเทศก์ทำงานช่วยเหลือครูจริง แต่อีกกลุ่มหนึ่งว่าเป็นการทำงานตามหน้าที่ไ้ตามไป

5. ผลการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์กับความต้องการของครู ปรากฏว่า(1) การปฏิบัติงานด้านกาานนี้เทศเพื่อปรับปรุงคุณภาพการศึกษา ได้แกการแนะนำวิธีสอนแบบใหม่ การช่วยจัดชั้นเรียน จัดตารางสอน สนับสนุนกิจกรรมกีฬา แนะนำการปกครองเด็ก การสอบถามปัญหาการเรียนการสอน ปัญหาการทำงานของครูและการติดตามผลการนิเทศปรากฏว่าครูต้องการมาก แต่ศึกษานิเทศก์แนะนำน้อยจึงไม่ตรงกับความต้องการของครู (2) การปฏิบัติงานด้านกาานประเมินผลการศึกษา ได้แกการแนะนำให้ครูทำการประเมินผลตนเอง ประเมินผลการเรียนของเด็ก จัดอบรมวัดผลให้กับครู ทำกราฟเปรียบเทียบผลการเรียนของเด็ก แนะนำการตรวจสุขภาพ การเสนอแนะปัญหาที่พบเห็นให้ครูทราบ ปรากฏว่าศึกษานิเทศก์จัดทำน้อย ไม่ตรงกับความต้องการของครูส่วนมาก (3) การปฏิบัติงานด้านวิเคราะห์คนควาทดลองได้แกการร่วมมือทดลองใช้วิธีสอนใหม่ ๆ การทดลองใช้อุปกรณ์ การศึกษาเด็กมีปัญหา การศึกษามีปัญหาด้านการเรียนการสอน ปรากฏว่าครูต้องการร่วมมือกับศึกษานิเทศก์มาก แต่ศึกษานิเทศก์จัดทำน้อย ส่วนมากมีใครร่วมมือกัน จึงไม่ตรงกับความต้องการของครู (4) การปฏิบัติตนในหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ ได้แกการสร้างความสัมพันธ์กับครู การให้กำลังใจการประนีประนอม การให้อภัย การยกย่องครู การมีเหตุผลเป็นประชาธิปไตย แสดงตนเป็นที่พึ่งของครู การแบ่งงาน การประสานงาน ปรากฏว่าส่วนมากศึกษานิเทศก์ปฏิบัติได้ดี ใกล้เคียงกับความต้องการของครู ส่วนการแสดงตนเป็นคนเด่น ชอบยุ่งเกี่ยวกับเรื่องของคนอื่น ยังปรากฏมีอยู่ไม่น้อย ซึ่งครูไม่ต้องการให้ปฏิบัติ (5) การปฏิบัติงานด้านกาานผลิตเอกสาร เผยแพร่ข่าวสาร และอุปกรณ์การสอน ได้แกการจัดหาประมวลการสอน คู่มือครู โครงการสอนและหนังสืออ่านประกอบให้กับครูส่วนมากพยายามจัดหาและทำได้ตรงกับความต้องการของครูใกล้เคียงสมควร ส่วนการจัดทำเอกสารอุปกรณ์การให้คำแนะนำแก่ครู การร่วมมือกับครูปรากฏว่าศึกษานิเทศก์ปฏิบัติน้อยเกินไป ครูส่วนมากไม่ได้รับแจก ไม่ได้รับคำแนะนำและไม่ใคร่ร่วมมือ จึงไม่ตรงกับความต้องการของครู และปรากฏว่าศึกษานิเทศก์จัดให้มีศูนย์วิชาการการบรรยายทางวิชาการน้อย ไม่ตรงกับความต้องการของครู

6. สิ่งที่ครูเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ปรากฏว่า ครูส่วนมากต้องการให้ศึกษานิเทศก์ไปนิเทศโรงเรียนบ่อย ๆ หรือเทอมละ 1 ถึง 2 ครั้ง ต้องการให้แนะนำเทคนิคการสอนใหม่ ๆ สาขิตการสอบบางวิชาให้ครู ครูต้องการให้ศึกษานิเทศก์จัดอบรมบ่อย ๆ หรือปีละครั้ง ต้องการอบรมเรื่องเทคนิควิธีสอนแบบใหม่ ๆ การทำและการไขข้อปรกฏการสอนแบบง่าย ๆ การแก้ปัญหาการเรียนการสอนทั่ว ๆ ไป ครูต้องการให้ศึกษานิเทศก์จัดทำโครงการสอน รายละเอียดการสอน คู่มือครู จัดศูนย์วิชาการ และทำเอกสารเสนอแนะวิธีสอนใหม่ ๆ ตลอดจนเสนอข่าวความเคลื่อนไหวทางการศึกษาให้ครูทราบโดยทั่วกัน ครูต้องการให้มีศึกษานิเทศก์ 2 ชุด ผลิตเปลี่ยนกันออกนิเทศโรงเรียนบ่อย ๆ เพื่อให้ทำงานด้านวิชาการอย่างจริงจัง ครูต้องการให้มีสิ่งใหม่ ๆ แปลก ๆ ไปฝากครูทุกครั้งเมื่อไปเยี่ยมโรงเรียน ครูต้องการให้ศึกษานิเทศก์ทำตัวเป็นกันเองกับครู ไม่ควรทำตัวเป็นนาย หรือผู้เชี่ยวชาญและควรเข้าใจครูไม่ควรดุด่าครู ครูต้องการให้ศึกษานิเทศก์รับฟังความคิดเห็นของครู และควรพิจารณาตัวเองด้วย ครูส่วนมากมีความเห็นว่าศึกษานิเทศก์ควรมีความรู้ด้านบริหาร ด้านวิชาการ และมีประสบการณ์ - มากสำหรับช่วยแนะนำครู ศึกษานิเทศก์ควรไปนิเทศโรงเรียนทุกแห่งในเขตที่รับผิดชอบเพื่อเป็นกำลังใจแก่ครู ศึกษานิเทศก์ควรเข้าเยี่ยมชั้นเรียนการสอนเสนอแนะขอชมปรองทุกครั้ง มีใจอยู่แล้วก็กลับไป ศึกษานิเทศก์ควรไปนิเทศแนะนำให้ความรู้ครู มีใจไปเทศน์หรือไปทดสอบความรู้ครู ศึกษานิเทศก์ควรเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ครู และช่วยอำนวยความสะดวกแก่ครูตามสมควร

๖๖
ชอกนพบ

จากการวิจัยพบว่า (1) ครูส่วนมากมีความรู้สึกเฉย ๆ ต่อการนิเทศการศึกษา (2) ครูในเขตอำเภอเมืองประมาณครึ่งหนึ่งยังไม่รู้จักศึกษานิเทศก์จังหวัดของตนหมดทุกคน (3) ครูส่วนมากต้องการพบปะสังสรรค์กับศึกษานิเทศก์ทุกคน (4) ครูส่วนมากยินดีเข้าร่วมประชุมสัมมนากับศึกษานิเทศก์ทุกโอกาส (5) ครูส่วนมากไม่เคยร่วมประชุมสัมมนาทางวิชาการกับศึกษานิเทศก์ มีส่วนน้อยที่เข้าร่วมนาน ๆ ครั้ง (6) พบว่าวิธีปฏิบัติงานของครูหรืองาน

ที่ครูจัดทำส่วนมากคณะครูคิดขึ้นเอง นอกจากนั้นได้รับคำแนะนำจากผู้บริหารที่เกี่ยวข้อง ส่วนที่ได้รับคำแนะนำจากศึกษานิเทศก์นั้นมีน้อยที่สุด

อภิปราย

จากผลการวิจัย อภิปรายสรุปได้ดังนี้

1. ครูส่วนมากมีความเห็นว่า บุคคลที่จะเป็นศึกษานิเทศก์ควรมีอายุระหว่าง 30 ปี ถึง 50 ปี มีวุฒิทางการศึกษาอย่างต่ำปริญญาตรี มีประสบการณ์ในการสอนมาแล้วอย่างน้อย 5 ปี และควรจะทำกรณีเทศก้อย่างน้อย 3 วิชา จากนั้นอาจกล่าวได้ว่าครูส่วนมากต้องการศึกษานิเทศก์ที่มีคุณสมบัติดังกล่าวแล้ว สำหรับเป็นผู้นำในด้านวิชาการและทำงานร่วมกับครู ดังนั้น ถ้าสามารถปฏิบัติได้การคัดเลือกตัวบุคคลเป็นศึกษานิเทศก์ควรใช้แนวความคิดเห็นของครูเป็นเครื่องประกอบการพิจารณาความเหมาะสมได้อีกประการหนึ่ง ซึ่งคิดว่าจะเกิดประโยชน์แก่วงการศึกษาก็เป็นอย่างมาก

2. การปฏิบัติงานจริงของศึกษานิเทศก์ในด้านการตรวจเยี่ยมโรงเรียน การสังเกตการสอนในชั้น การประชุมครู การให้คำแนะนำด้านการเรียนการสอน เรื่องที่แนะนำและการร่วมสังคัมกับคณะครู ปรากฏว่าศึกษานิเทศก์ปฏิบัติน้อยเกินความคาดหมาย ไม่สนองความต้องการของครู ซึ่งอาจจะเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้การปรับปรุงคุณภาพการศึกษาไม่เกิดผลเท่าที่ควร ศึกษานิเทศก์ควรพิจารณาปรับปรุงการปฏิบัติงานในโอกาสต่อไปให้ดียิ่งขึ้น

3. สิ่งที่ครูต้องการให้ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติ เช่น ให้ความช่วยเหลือแนะนำเสมอ ๆ ให้ทำตัวเป็นกันเองกับครู (ไม่ต้องการให้ทำตัวเป็นนายหรือเคร่งขรึม) ต้องการให้เข้าเยี่ยมชมชั้นการสอน สาธิตการสอน แนะนำวิธีสอนแบบใหม่ ๆ วิธีทำและใช้อุปกรณ์การสอน การประเมินผลการศึกษา การแก้ปัญหาด้านการเรียนการสอนต่างๆ ไป และต้องการให้ใช้กิจกรรมประกอบการบรรยายทางวิชาการให้เกิดความสนุกเพลิดเพลิน เป็นต้น จากสิ่งที่ครูต้องการนี้ ย่อมเป็นแนวทางที่ดียิ่งสำหรับการปฏิบัติงานที่ฉลาดของศึกษานิเทศก์ การปฏิบัติงานใด ๆ ก็ตามถ้าฝ่ายให้บริการเข้าใจถึงความต้องการของผู้รับบริการและปฏิบัติตามได้เหมาะสมย่อมก่อให้เกิดประโยชน์คุ้มค่า ดังนั้น ศึกษานิเทศก์ควรพิจารณาปรับปรุงการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับ

ความต้องการของครูต่อไป

4. ผลการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์กับความรู้สึกของครู ปรากฏว่าครูส่วนมากมีความรู้สึกว่ศึกษานิเทศก์ช่วยแก้ปัญหาการเรียนการสอนได้เพียงเล็กน้อย ช่วยปรับปรุงคุณภาพการศึกษาได้ปานกลาง ช่วยให้ครูส่วนหนึ่งมีกำลังใจ ปรับปรุงตัว สามัคคีร่วมมือดีขึ้น ครูอีกส่วนหนึ่งมีความรู้สึกว่ไม่ช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลง มีสภาพคงเดิมและบางครั้งทำให้มีการแบ่งพวกซึ่งก็ซึ่งเคยเกิดขึ้น ครูส่วนหนึ่งมีความรู้สึกว่ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติงานเพื่อช่วยเหลือครูจริง ๆ แต่อีกส่วนหนึ่งมีความรู้สึกว่เป็นการปฏิบัติงานให้พ้นหน้าที่ไป จากนี้อาจกล่าวได้ว่า ผลการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์บางอย่างมีส่วนดีประมาณครึ่งหนึ่ง บางอย่างมีส่วนดีเพียงเล็กน้อย ฉะนั้น ศึกษานิเทศก์สมควรหาวิธีการปรับปรุงการปฏิบัติงานให้ดียิ่งขึ้น

5. ผลการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์กับความต้องการของครู ปรากฏว่าการปฏิบัติงานด้านนี้เทศแนะนำเพื่อปรับปรุงคุณภาพการศึกษา ด้านการประเมินผลการศึกษา ด้านวิเคราะห์คนควา ทดลอง ส่วนมากไม่ตรงกับความต้องการของครู คือ ครูต้องการมาก แต่ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติน้อย ส่วนการปฏิบัติคนในค่านมนุษย์สัมพันธ์ การให้กำลังใจ การประสานงาน การแบ่งงาน การรับฟังเหตุผลและถือหลักประชาธิปไตย ปรากฏว่ศึกษานิเทศก์ส่วนมากปฏิบัติได้ใกล้เคียงกับความต้องการของครู แต่ยังมีลักษณะการแสดงตนเป็นคนเด่นชอบบุงเกี้ยวก่ายกับเรื่องของผู้อื่น ปรากฏอยู่ทั่ว ๆ ไป ซึ่งครูไม่ต้องการให้ปฏิบัติสำหรับงานด้านผลิตจัดหาประมวลการสอน คู่มือครู และโครงการสอน ศึกษานิเทศก์ได้พยายามจัดหาบริการครูได้ก็พอสมควร แต่ค่านการผลิตเอกสารแนะนำทางวิชาการเผยแพร่ข่าวสาร การจัดศูนย์วิชาการและจัดบรรยายทางวิชาการยังมีน้อย ไม่สนองความต้องการของครู จากนี้อาจกล่าวได้ว่า การปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ ในส่วนนี้ยังไม่สนองความต้องการของครูได้เท่าที่ควร แต่ทั้งนี้และทั้งนั้นงานบางอย่างก็น่าจะปฏิบัติได้ดี แต่บางอย่างก็มีอุปสรรคขัดขวางหลายประการ ซึ่งจะต้องหาวิธีแก้ไขปรับปรุงต่อไป

6. สิ่งทีครูเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ เช่นครูเสนอแนะว่ ศึกษานิเทศก์ควรปฏิบัติงานด้านวิชาการให้มากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ควรม่ศึกษานิเทศก์ 2 ชุด ผลิตเปลี่ยนไปประจำโรงเรียน ควรไปนิเทศในเขตที่รับผิดชอบทุกโรงเรียน ควรจัดทำโครงการสอน รายละเอียดการสอน คู่มือครู จัดศูนย์วิชาการ จัดการ

อบรมและทำเอกสารเสนอข่าวความเคลื่อนไหวทางวิชาการ เพื่อบริการแก่ครูตามสมควร ซึ่งขอเสนอแนะดังกล่าวนี้มีประโยชน์สำหรับศึกษานิเทศก์ควรจะได้นำไปเป็นแนวปฏิบัติงานต่อไป

จากความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของครู พบว่า ครูส่วนมากมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อศึกษานิเทศก์และเสนอความเห็นในทำนองที่ว่า การปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ยังไม่เกิดประโยชน์เท่าที่ควร ไม่มีผลงานที่ดีเด่น ช่วยเหลือครูได้น้อย ชอบทำตัวเป็นผู้บังคับบัญชา ไม่มีข้อเสนอแนะใหม่ ๆ ขาดการติดตามผลและขาดการประสานงานที่ดี แต่สิ่งที่คนพบและน่าสงสัยก็คือ ครูในเขตอำเภอเมืองที่ตอบแบบสอบถามประมาณครึ่งหนึ่งยังไม่รู้จักศึกษานิเทศก์จังหวัดของตนทุกคน ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่าศึกษานิเทศก์มีแผนช่วยเหลือโรงเรียนที่อยู่ห่างไกลก็อาจจะเป็นได้ หรือศึกษานิเทศก์บางคนไม่เคยไปเยี่ยมโรงเรียนในเขตอำเภอเมืองเลยก็อาจจะเป็นได้

จากผลการวิจัยดังกล่าวจะเห็นได้ว่าการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์โดยส่วนรวมยังมีผลอยู่ในระดับต่ำกว่าความต้องการของครู ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์โดยส่วนรวมยังไม่สอดคล้องสนองกับความต้องการของครู ดังนั้นสมมุติฐานที่ตั้งไว้ว่า "การปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์โดยส่วนรวมสอดคล้องสนองความต้องการของครูในระดับปานกลาง" นั้น จึงเป็นการคาดหมายที่สูงเกินความจริงที่ปรากฏ และผลการปฏิบัติงานดังกล่าวแล้วอาจจะเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้การปรับปรุงคุณภาพการศึกษาระดับประถมศึกษาของประเทศไทย ไม่บรรลุผลดีตามเป้าหมายที่มุ่งหวังไว้

ข้อเสนอแนะ

1. เสนอแนะเพื่อปรับปรุงการนิเทศการศึกษา

1.1 การคัดเลือกบุคคลเป็นศึกษานิเทศก์ ควรคัดเลือกบุคคลที่มีความรู้ มีความสามารถดีเยี่ยม มีประสบการณ์มาก มีความคิดริเริ่ม มีจิตใจรักงานนิเทศ ชยัน อดทน เข้มแข็ง และดวงใจ เพื่อความเหมาะสมกับหน้าที่

- 1.2 ศึกษาวิเคราะห์ศึกษาค้นคว้าวิธีสอนใหม่ ๆ เสนอแนะแก่ครูเสมอ ๆ
- 1.3 ศึกษาวิเคราะห์กระทำตัวเป็นกันเองกับครู
- 1.4 ศึกษาวิเคราะห์ไปตรวจเยี่ยมนิเทศโรงเรียนเสมอ ๆ พร้อมทั้งมี
สิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ ไปฝากครูตามสมควร
- 1.5 ศึกษาวิเคราะห์ผลิตเอกสารทางวิชาการไว้บริการครูให้ครบทุกหมวด
วิชาตามความสามารถพอที่จะทำได้
- 1.6 ศึกษาวิเคราะห์เข้าเยี่ยมชั้นการสอน สอบถามปัญหาและให้คำแนะนำ
อย่างตั้งใจ
- 1.7 ศึกษาวิเคราะห์เสนอแนะแนวทางให้ครูเลือกปฏิบัติได้อย่างเสรี
ไม่ควรบังคับให้ครูปฏิบัติตาม

2. เสนอแนะเพื่อการวิจัยในอนาคต

ผู้วิจัยมีความเห็นว่าเรื่องที่นำวิจัยเพิ่มเติมได้แก่ (1) ศึกษาวิเคราะห์กับการ
ปฏิบัติงานด้านวิจัย (2) การนิเทศการศึกษาควรจะใช้ระบบศึกษานิเทศก์ประจำที่โรงเรียน
หรือจะใช้ระบบศึกษานิเทศก์ประจำหน่วยและออกตรวจเยี่ยมนิเทศ และ (3) ควรจะทำการ
วิจัยเรื่องนี้ต่อไปในภาคศึกษาอื่น.